Kállai Katalin

Csönd Budapest felett (urbanlegends)

Vázlatok, töredékek egy meg nem írt könyvhöz

A házasság/ avagy mi tartja életben a várost... (Oktogon)

A házasság olyan szó, amely aligha tükrözi két ember kapcsolatát. A házas emberekben mindössze annyi a közös, hogy volt egy nap az életükben, amikor fölöltöztek rendesen, és elmentek, hogy beírják a nevüket egy marha nagy könyvbe. Onnantól ők házasok lettek. De azért azok maradtak, akik.

Úgy is föltérképezhetjük a várost, hogy hány helyen kötöttünk benne házasságot. Ezek az épületek nagyon sokat láttak. Olyan sokat, amennyit egy épület sem. Nagyok és méltóságteljesek. Majd szétpukkadnak. A sok reménytől, amit beléjük zsúfoltak. Annyi reményt őriznek, hogy abból sokáig eléldegélnek a város lakói. Pontosan száz évig, száz napig, száz percig és száz másodpercig. De mielőtt végleg kihalnának, jönnek mások, hogy újra reménnyel töltsék meg ezeket a különleges épületeket. És akkor a városlakók tovább éldegélhetnek.

Így lesz örökéletű a város...

A barátságról... (Várnegyed)

A Várnegyed a magyar történelmet őrzi. Szaladgálhatunk benne föl-alá az időben. Itt a törökök rohamozzák meg csúnya copfokban, ott mogorva Hansok, Fritzek rombolják le éppen a sárga (vagy más színű) földig. Amott meg? Egy nagy király templomot építtet, a templomhoz harangtornyot. Sokat uralkodott, sok embernek kellett meghalni miatta, mégis igazságosnak nevezik. Dehát, ilyen a politika.

A Vár (ahogy röviden a helyiek nevezik) sok mindenről híres. Legfőképp arról, hogy volt benne egy hely, ahol jó negyven éve csúcsszuper szendvicseket lehetett kapni. Akkor még szocializmus volt – beleértve a Várnegyedet is – de a szendvics ennek ellenére pénzbe került. (Azt állították, hogy a kommunizmusban már nem fog, de addig így vagy úgy, muszáj kifizetni.) Namost a Toldi Gimnáziumból tanítás után fölkapaszkodván – akár a törö-

kök a Vár fokain – föl, föl, egészen a szendvicsekig, az ember fia azzal szembesült, hogy egyetlen fillérje sincs. (A fillér hajdanán a forint váltópénze volt, üres kiflit lehetett érte venni.) Szerencsére nem volt egyedül. Ott volt az osztálytársa, aki valami oknál fogva a zsebében őrizte a szendvicsek ellenértékét. Vett is kettőt. Megették.

Ezt nevezik barátságnak.

Öngyilkosok utcája... (valahol a Déli pályaudvar mellett)

Régi öngyilkos családból származott, amely arról volt híres, hogy a férfiak – ellentétben a család nőtagjaival – ily módon vetettek véget az életüknek. Ő maga az ötödikről ugrott le, reggel hét órakor. Régóta foglalkozott a gondolattal (férfi létére nem tudott nem foglalkozni vele), miközben a Fény utcai piac kocsmáit látogatta. Nyílván nyomta a vállát a családi teher, és ő nem tudott ellenállni a hagyományoknak.

Az igazsághoz tartozik, hogy Budapesten van több hasonló jellegű utca is.

Az utca, ahol fölnőttünk... (a város összes utcája)

Az utca, ahol fölnőttünk, Budapest legszebb utcája. Árnyas (napos), szűk (széles), csendes (zajos), külvárosi (belvárosi), álmatag (életteli), barátságos (öntudatos), nyugodt (zabolátlan), gondoskodó (kalandvágyó), oldszkúl, de menő (kopáran képlékeny), ha kell, körülölel, máskor kivet magából. Legfőbb erénye, azt hiszem, hogy minden szempontból valamilyen...

Minden utcában fölnőtt valaki. Vagyis – ha hisszük, ha nem – minden utca szép Budapesten.

...és a gége megszorul (Farkasréti temető)

Gyerekkorában sokat hallgatták. Korának istenített operaénekese volt. A televíziózás beszivárgó szokásának hála, ismerte az ország. Volt, hogy az egész szomszédság minden ablakából az ő érces hangja szólt. Végül a Farkasréti temetőben kapott illő helyet. Ő fogad, ha belépsz. Náluk a családban különösen nagy kultusza volt. Előfordult, hogy jókedvében a nagyapja – más egyéb családtagokkal közösen – kórusban énekelte kedvenc nagyáriáját Mozart Szöktetés a szerájból című operájából. Ó, az lesz a kéjes óra, Majd

ha áll az akasztófa... Aztán a vidám danászások közepette a nagyapja egyszercsak meghalt. A Farkasrétibe temették.

Belépsz a temetőbe ... és a gége megszorul.

Kié a város (a Dunánál)

A Föld nem az emberé, az ember a Földé. Mondta a nagy folyó mellett üldögélve Sitting Bull, a bölcs dakota. Jobb, ha tudod, nem a tied a város. Te vagy a városé.